

Uchwała Nr VIII/44/2015
Rady Gminy Kowala
z dnia 31 marca 2015 r.

w sprawie: przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na terenie gminy Kowala w latach 2015 – 2017

Na podstawie art. 176 pkt 1 oraz art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2013 r., poz. 135 ze zm.), uchwala się, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny na terenie Gminy Kowala w latach 2015 – 2017 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Kowala.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 01.01.2015r.

Tadeusz Marczykowski
Przewodniczący
Rady Gminy Kowala
Tadeusz Marczykowski

Uzasadnienie

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w art. 3 nakłada na jednostki samorządu terytorialnego oraz na organy administracji rządowej obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą oraz obowiązek opracowania i realizacji 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny ukierunkowujących działania w tym zakresie i wskazujących podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych zadań (art. 176).

Program jest niezbędny do pozyskiwania dotacji celowych z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych m.in. w związku z powołaniem asystentów rodziny oraz aplikowania o inne środki pozabudżetowe. Mając powyższe na uwadze przyjęcie Programu jest zasadne.

Załącznik Nr 1 do Uchwały Rady Gminy Kowala Nr VIII/44/2015 z dnia 31.03.2015

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowali

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Kowala na lata 2015- 2017

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2015-2017, w gminie Kowala opracowano w oparciu o art. 176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. 2013 poz. 135) w myśl, którego gmina zobowiązana jest do tworzenia gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną.

Kowala 2015

Każda rodzina w trudnej sytuacji musi być przekonana, że jest ktoś kto zawsze jej pomoże. Kto będzie się koncentrował na tym jak rozdmuchać tłocze się ognisko rodzinne. I to jest to do czego musimy dążyć.

Gminny program wspierania rodziny na lata 2015-2017 stanowi samodzielny program, służący wspieraniu rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

I. WSTĘP

Rodzina będąca najlepszym środowiskiem wychowawczym, najdłużej i najsilniej oddziałuje na dziecko, bo od jego urodzenia. Najsilniej, ponieważ oddziaływania rodzicielskie wynikają najczęściej z miłości macierzyńskiej i ojcowskiej, z więzów krwi, jakie łączą rodziców z dziećmi. Stąd też rodzina ma ogromny wpływ na kształtowanie się cech psychicznych i zachowania dziecka. Jest ona, szczególnym środowiskiem, nieporównywalnym z innymi środowiskami życia, pracy czy zabawy dziecka. Pisał o tym pięknie Jan Paweł II w Karcie Praw Rodziny Stolicy Apostolskiej, podstawowym dokumencie dotyczącym rodziny: *Rodzice, ponieważ dali życie dzieciom, mają pierwotne, niezbywalne prawo i pierwszeństwo do wychowywania potomstwa i dlatego muszą być uznani za pierwszych i głównych jego wychowawców (...).* Rodzina jest, więc, instytucją wychowawczą nie do zastąpienia!

Wartość rodziny jest wartością bezcenną. Pozytywne wpływy wychowania w rodzinie są związane przede wszystkim z realizowanymi w rodzinie wartościami, wzajemną więzią uczuciową, pełnionymi w rodzinie rolami oraz wzorcami wzajemnego komunikowania się. Dobrej rodziny w procesie wychowania i wzrastania dzieci i młodzieży nie jest w stanie zastąpić nikt, dlatego polityka państwa oraz wszelkie działania instytucji samorządowych i organizacji pozarządowych powinny być nakierowane na pomoc udzielaną rodzinie i w rodzinie. Są, bowiem sytuacje, gdy rodzina nie jest w stanie poradzić sobie z problemami: nie może, nie potrafi bądź nie chce i tu zachodzi konieczność udzielenia rodzinie pomocy, wsparcia zewnętrznego lub interwencji.

Duża grupa dzieci żyje w rodzinach wykazujących zbiór cech niepożądanych ze społecznego punktu widzenia, między innymi: niewydolność materialną, stany chorobowe i nieprzystosowanie społeczne przejawiające się w alkoholizmie, przestępczości, prostytutce,

ale także w niedojrzałości emocjonalnej rodziców, niskim poziomem kultury i wiedzy o wychowaniu dzieci. Występowanie tych cech powoduje zaburzenia w funkcjonowaniu rodziny, czego konsekwencją jest nie wypełnianie właściwych jej funkcji i zadań. Rodzice nie chronią bezbronności dziecka, nie przestrzegają jego praw do własnego ciała, myśli, uczuć i zachowań. Sami biją, poniżają, wykorzystują seksualnie, lub też przyzwalają na to innym.

Dzieci dorastające w domach, gdzie jest przemoc cierpią nie tylko wtedy, kiedy doświadczają przemocy bezpośrednio, ale również wtedy, kiedy są świadkami przemocy dorosłych. Sytuacja staje się jeszcze bardziej niekorzystna dla dziecka, gdy przyczyną niewłaściwych zachowań rodziców jest ich alkoholizm. W domu rodzinnym, w którym występuje ten problem, alkohol można uznać „za cichego członka rodziny”, ponieważ generuje on dynamikę rodziny i wywiera wpływ na jej funkcjonowanie poprzez interakcje z poszczególnymi jej członkami. Najbardziej powszechnym doznaniem dzieci alkoholików jest poczucie wstydu za sytuację w domu i za pijących rodziców.

Atmosfera domowa dla dziecka w rodzinach, gdzie przekazywane są wzory zachowań społecznie negatywnych, jest napięta i traumatyczna. Konsekwencją takiego oddziaływania rodziców jest rozluźnienie, bądź zanik więzi emocjonalnej, zaburzenia w rozwoju fizycznym i psychicznym, agresja, lęk, zahamowanie wewnętrzne, przeciwstawienie się autorytetowi rodzicielskiemu, ale również naśladowanie niezgodnych z prawem zachowań rodziców.

Reagując na powyższe przedstawiciele różnych instytucji, w tym: pracownicy socjalni, pedagodzy szkolni, pracownicy służb zdrowia, policji, kuratorów sądowych, którzy mają kontakt z rodziną dysfunkcyjną, podejmują się działań na rzecz rodziny w oparciu o sprecyzowany plan działania.

Chcąc jednak realizować model pomocniczości prorodzinnej, należy być świadomym granic ingerencji w rodzinę, oraz konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować rodzinę w pełnieniu jej funkcji opiekuńczo-wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić prawidłowe jej funkcjonowanie.

Zawarte w niniejszym programie propozycje pomocowe wspierają rodzinę w prawidłowym wypełnianiu funkcji. Założeniem Programu jest niesienie pomocy rodzinie z dziećmi w kierunku wzmocnienia lub odzyskania jej zdolności w funkcjonowaniu społecznym oraz tworzeniu sprzyjających ku temu warunków.

II. UWARUNKOWANIA PRAWNE PODEJMOWANYCH DZIAŁAŃ W RAMACH PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY

Prawa rodziny i prawa dziecka stanowią dobro chronione przez przepisy Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, której ustawy i rozporządzenia odnoszą się do różnych sfer życia społecznego. Realizując „Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Kowala na lata 2015-2017” należy brać pod uwagę między innymi:

- 1) Ustawa o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 r. (t.j. Dz. U. z 2013r., poz. 594 ze zm.)
- 2) Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. (t.j. Dz. U. z 2013r., poz. 135 ze zm.),
- 3) Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (t.j. Dz. U z 2013r., poz. 182 ze zm.),
- 4) Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z dnia 24 kwietnia 2003 r. (t.j. Dz. U. z 2014r., poz. 1118, 1138,1146 ze zm.),
- 5) Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004 r. (Dz. U z 2008r. Nr 69 , poz. 415 ze zm.),
- 6) Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz. U. z 2005r. Nr 180 , poz. 1493 ze zm.),
- 7) Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r. (t.j. Dz. U. z 2012r. poz. 124) ,
- 8) Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r. (t.j. Dz. U. z 2012r. Nr 0 , poz. 1356 – ze zm.),
- 9) Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kowala.

Dzięki spójności w opracowaniach, odniesieniu do wiążących ustaw i programów oraz wypracowaniu dokumentu metodologią uspołecznioną, prezentowany poniżej Program jest refleksyjnym zbiorem celów i kierunków zadań, opartych na zbadanych i zdefiniowanych społecznie potrzebach. Zawiera realne i zaakceptowane przez instytucje zaangażowane w zmianę społeczną na rzecz dzieci i rodzin, sposoby wdrażania i monitorowania. Wpisuje się w nurt wojewódzki – kreowania polityki społecznej poprzez partycypację społeczną.

III. DIAGNOZA SYTUACJI RODZIN I ANALIZA ZASOBÓW W GMINIE KOWALA

Kowala to gmina, w której mieszka 11.713 tys. ludzi. Najważniejszym problemem, z którym się mieszkańcy spotykają jest bezrobocie, o czym świadczą dane ze sprawozdań MPiPS, jak też dane porównawcze GUS dotyczące bezrobocia i rynku pracy.

Z danych GOPS wynika, że z tytułu problemów opiekuńczo- wychowawczych w rodzinach udzielono pomocy odpowiednio w 2011 roku 63 rodzinom, w 2012 roku 54 rodzinom, w 2013 roku 75 rodzinom, a w 2014 roku 51 rodzinom. Problem zaburzonego systemu rodzinnego wybija się coraz częściej na plan pierwszy. Z doświadczenia pracy społecznej wynika, że liczba rodzin wieloprotblemowych stale się zwiększa i wchodzą one na niebezpieczną ścieżkę rozwoju ku „marginalizacji” także w związku z brakiem możliwości sprostać wymaganiom cywilizacyjnym i coraz mniejszymi możliwościami rozwoju rodziny ubogiej, zamieszkującej na terenie wiejskim. Niebezpieczeństwa cywilizacyjne, rozluźniająca się więzi rodzinne, chaos regulacji prawnych, brak indywidualnego podejścia w rozwiązywaniu problemów społecznych, rozchwiany system wartości i norm społecznych doprowadza do zagubienia, braku orientacji w rzeczywistości i umiejętności prawidłowego odczytywania wymagań stojących przed rodziną. W społeczności gminnej spotyka się też coraz więcej rodzin zamykających swój system rodzinny przed otoczeniem, nie dopuszczania możliwości pomocy z zewnątrz i doprowadzanie do degradacji wewnętrznej komunikacji prowadzącej do wzajemnego krzywdzenia, bez możliwości zareagowania przez siły zewnętrzne.

Reagując na powyższe ośrodek wprowadził do katalogu rodzajów udzielanej pracy społecznej również pomoc asystenta rodziny.

W 2011 roku skorzystało z jego pomocy 10 rodzin. Każda z nich korzystała z pomocy asystenta średnio 7 miesięcy rocznie. Zatrudniano 3 asystentów. W 2012 roku udzielono pomocy 18 rodzinom. Każda z nich skorzystała z pomocy przez średnio 6 miesięcy w ciągu roku. Zatrudniano 3 asystentów. W 2013 roku zatrudniono 6 asystentów, którzy udzielają pomocy 14 rodzinom, średnio przez 6 miesięcy w ciągu roku.

Przez ten czas wypracowano system pracy z asystentem rodziny, który jest na bieżąco ewaluowany i usprawniany. Od 2013 roku 35 razy zawarto kontrakt z rodziną w sprawie wprowadzenia asystenta do rodziny. Pomocy udzielono 30 różnym rodzinom. Wiele z nich wymaga długofalowej pomocy w tym zakresie. Stosujemy zasadę, iż rodzina, do której kieruje się asystenta pierwszy raz powinna być objęta tą pomocą nie krócej niż 6 miesięcy, co związane jest z faktem dokonania prawidłowej diagnozy rodziny i dobrania odpowiednich metod pracy. Powtórne skierowanie może trwać od 3 do 6 miesięcy. Asystent prowadzi, wypracowaną przez ośrodek w toku prowadzenia praktyki, dokumentację. Bardzo ważnym punktem w pracy asystenta jest spotkanie końcowe, na które zapraszana jest rodzina i w jej obecności oraz w obecności pracownika socjalnego, ewentualnie zaproszonego specjalisty, asystent przedstawia mocne strony rodziny (zasoby), pokazuje, co udało się zrobić, co jest do zrobienia i przekazuje dokumentację wraz z rekomendacjami do dalszej pracy pracownikowi socjalnemu.

W systemie wsparcia rodziny i dziecka znajdują się takie formy pomocy jak:

- Warsztaty umiejętności opiekuńczo- wychowawczych;
- Spotkania rodzinne (integracyjne spotkania mające na celu trening umiejętności spędzania wolnego czasu w gronie rodziny);
- Pobyt na świetlicy środowiskowej z elementami socjoterapii lub udział w zajęciach świetlic wiejskich;
- Zorganizowany wypoczynek letni;
- Dożywianie dzieci w szkole;
- Doradztwo takich specjalistów jak: psycholog, pedagog, mediator, konsultant AA, terapeuta uzależnień, prawnik;
- Wsparcie grup samopomocowych takich jak: grupa AA, dla bezrobotnych, rodziców dzieci niepełnosprawnych;
- Wsparcie w postaci udziału w projektach o różnym charakterze wspierających system rodziny w różnych obszarach, np. poruszania się na rynku pracy, czy podnoszenia kwalifikacji zawodowych i społecznych.

W trakcie pracy z rodzinami wypracowano dwa nowe narzędzia pracy na użytek wewnętrzny ośrodka, tj. spotkanie rodzinne dyscyplinujące i spotkanie na podsumowanie kontraktu.

Aby praca z rodziną przynosiła zakładane rezultaty należy w szczególny sposób zadbać o „sprawcę” i animatora zmian, mianowicie o asystenta. Skuteczność pracy zależy od jego przygotowania merytorycznego, umiejętności, stopnia zaangażowania i zrozumienia swojej roli w rodzinie. Ważnym jest, aby osoba wspierająca dosyć szybko zrozumiała, kim jest dla rodziny i ustaliła cele do realizacji. Brak systemowo wypracowanego doświadczenia w tym zakresie utrudnia budowanie tożsamości przez asystenta, dlatego też niezwykle ważne jest jego wsparcie przez system ośrodka, w którym jest zatrudniony. Usamodzielnienie bez pierwotnego zakorzenienia w strukturze instytucji zatrudniającej może tylko prowadzić do „zagubienia się” asystenta i nieefektywnej pracy na rzecz rodziny.

W związku z powyższymi wymaganiami w ośrodku stosuje się szereg działań mających na celu wspólne wypracowanie miejsca asystenta w systemie rodziny, w strukturze ośrodka oraz jego usytuowania w środowisku lokalnym.

W szczególny sposób przywiązuje się, zatem uwagę do naboru kandydatów na asystenta. Uwzględniane jest wykształcenie, doświadczenie, indywidualne predyspozycje i umiejętności dodatkowe nabyte poprzez doświadczenie życiowe, czy też zawodowe. Preferowane są osoby z wykształceniem wyższym pedagogicznym i nieposzlakowaną opinią. Dobrze przeprowadzony nabór to początek ścieżki edukacyjnej. Bazą jest zapoznanie asystenta z zespołem pracowników socjalnych, wyjaśnienie zasad pracy socjalnej, zakresów obowiązków, ich różnic, zaznaczenie potrzeby i konieczności dobrej współpracy i należytej komunikacji, zapoznanie ze strukturą pracy ośrodka, prezentacja oferty ośrodka na rzecz Klienta i mieszkańca, a także „ścieżek roboczych” stosowanych w instytucji.

Ten czas to także czas obserwacji asystenta przez koordynatora i kierownika ośrodka.

W dalszej kolejności proponuje się asystentowi wsparcie w postaci:

- Pracownika socjalnego;
- Seminarium (uaktualnienie lub przypomnienie potrzebnej na bieżąco wiedzy w wielu obszarach, np. Niebieska Karta, kryteria pomagania, narzędzia pracy, np. karta VIP-a, metody pracy na zasobach, podejście skoncentrowane na rozwiązaniach, ujednoclenie sposobu wypełniania dokumentów....., rodzaje pomocy otrzymywanej z ustawy o pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych, obsługa w zakresie podstaw kpa....);
- Superwizja pracy asystenta;

- Superwizja koleżeńska z grupą pracowników socjalnych (służy poszerzaniu wiedzy o wykonywanej pracy zarówno jednych jak też drugich specjalistów, dostarcza wiedzy bieżącej o rodzinach objętych pomocą asystenta, sprzyja dobrej komunikacji i budowaniu wzajemnego szacunku, daje możliwość poznania zasad pracy socjalnej przez asystentów);
- Spotkanie z koordynatorem asystentów (przekazanie bieżących informacji, ustalenia techniczne, np. co do kart czasu pracy, decyzje dotyczące kierunków rozwoju pracy z rodziną...).

Jedną z ofert Państwa dla rodziny jest również wprowadzenie Karty Dużej Rodziny. Stanowi ona zespół ulg dla wszystkich członków rodzin wielodzietnych, również dla rodziców samotnie wychowujących dzieci. Ma stanowić przywilej i udogodnienie dla tych, którzy podejmują się trudu wychowania liczego potomstwa (wstępy na basen, do kina, teatru, darmowe przejazdy miejskie itp.)

Przedstawione w Diagnozie dane statystyczne, raporty i dokumenty źródłowe pozwoliły zaprezentować obraz rodzin z gminy Kowala, ich trudności i potrzeby. Z drugiej strony ukazały możliwości świadczonej pomocy i wsparcia ze strony służb, instytucji i organizacji, czyli funkcjonowanie systemu pomocy rodziny. Działania przewidziane w Programie umożliwią realizowanie na szczeblu gminnym oraz w środowiskach lokalnych polityki prorodzinnej, rozumianej jako stwarzanie warunków prawnych, ekonomicznych i społecznych wzmacniających rodzinę, zapewniających jej trwałość, rozwój oraz właściwe wypełnianie przez nią podstawowych zadań.

IV. ZADANIA GMINY

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określa zadania gmin, powiatów i województwa.

Gminy zostały zobowiązane między innymi do:

- 1) opracowania i realizacji 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenia oraz rozwoju (...) placówek wsparcia dziennego oraz pracy z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
  - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,

- b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
- c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 3) finansowania:
  - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
  - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy przez rodziny wspierające;
- 4) współfinansowania pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 5) prowadzenia monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy;

Ponadto gmina w zakresie zadań zleconych powinna wykonywać zadania wynikające z rządowych programów z zakresu wspierania rodziny zgodnie z wytycznymi przekazanymi przez wojewodę.

V. CEL PROGRAMU

Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w procesie przywracania ich zdolności do prawidłowego funkcjonowania.

VI. CELE SZCZEGÓŁOWE

1. Diagnozowanie i analiza środowisk rodzinnych poprzez:
  - a) wywiad środowiskowy w rodzinie przeżywającej trudności,
  - b) pracę socjalną polegającą na rozpoznaniu deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, zaniedbań względem dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym, rówieśniczym,
  - c) konsultacje ze specjalistami w celu sprecyzowania czynników mających wpływ na dysfunkcjonalność rodziny.
2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny poprzez:
  - a) objęcie dożywianiem uczniów szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych na terenie placówek oświatowych,

b) monitorowanie zagrożeń dot. sytuacji zdrowotnej dzieci poprzez kontakt i współpracę z placówkami służby zdrowia na terenie gminy Kowala,

c) zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom w ramach ustawy o pomocy społecznej, między innymi poprzez przyznawanie zasiłków

3. Rozwijanie umiejętności opiekuńczo - wychowawczych rodziny, zapewnienie jej specjalistycznego poradnictwa i wsparcia poprzez:

a) umożliwienie rodzinom korzystania z pomocy asystenta rodziny, którego zadaniem jest organizowanie pracy z rodziną w miejscu zamieszkania bądź w miejscu wskazanym przez rodzinę,

b) wyszukanie rodzinom w środowisku, grupy samopomocowej, niezbędnej dla danej sytuacji kryzysowej rodziny (np. grupy wsparcia osób z problemem, edukacyjne),

c) pomoc w dostępie rodzinom przeżywającym trudności do konsultacji i specjalistycznego poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, terapeutycznego.

d) pomoc w dostępie rodzinom do poradnictwa prawnego, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego.

4. Zapobieganie powstaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących poprzez:

a) systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, nauczycieli, pedagogów szkolnych oraz przedstawicieli innych zawodów kontaktujących się z rodziną, w tym z placówką służby zdrowia,

b) motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz ograniczenia bądź niwelowania własnych dysfunkcji np. podjęcie terapii leczenia uzależnień - współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punktem Konsultacyjno-Informacyjnym dla osób Uzależnionych i ich Rodzin, podjęcie terapii dla ofiar oraz sprawców przemocy domowej - współpraca z policją i Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy,

c) angażowanie rodzin do udziału w projektach, szkoleniach rozwijających umiejętność planowania swojej przyszłości zawodowej i osobistej oraz motywujących do podjęcia pracy,

d) angażowanie i motywowanie rodzin oraz pomoc w dostępie do korzystania ze specjalistycznego wsparcia dla rodziców w celu podniesienia umiejętności opiekuńczo - wychowawczych, wzmocnienia poczucia odpowiedzialności za własną sytuację życiową, dostarczenia wiedzy na temat prawidłowego wypełniania obowiązków rodzicielskich,

e) współpracę z podmiotami, instytucjami działającymi w środowisku lokalnym, w szczególności ze *szkołami*, policją, placówkami służby zdrowia, sądami, Powiatowym

Centrum Pomocy Rodzinie, w celu poprawy sytuacji rodzinnej pod względem zdrowotnym, materialnym i społecznym,

f) bieżące aktualizowanie strony internetowej Ośrodka Pomocy Społecznej w Kowali w zakresie miejsc i form pomocy rodzinom będącym w kryzysie.

5. Dążenie do reintegracji rodzin poprzez:

a) pomoc rodzinie, z której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w odbudowaniu odpowiedniego środowiska wychowawczego z poprawnymi relacjami i rolami, pozwalającymi na powrót dzieci do rodziny naturalnej,

b) przywracanie prawidłowego funkcjonowania rodzin, poprzez wsparcie asystenta rodziny.

6. Podejmowanie działań profilaktycznych poprzez:

a) udział w ogólnopolskich kampaniach, których celem jest wzmocnienie rodziny i jej roli w społeczeństwie,

b) udział w projektach współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, mających na celu poprawę jakości życia rodzin,

c) prowadzenie edukacji w obszarze umiejętności wychowawczych i zagrożeń płynących ze zmieniającej się rzeczywistości (niwelowanie barier społecznych, bezpieczeństwo w mediach elektronicznych, przeciwdziałanie przemocy, akceptacja osób niepełnosprawnych, poszerzanie świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny.)

VII. REALIZACJA PROGRAMU

L. p.	Działania	Okres realizacji	Realizator	Wskaźniki	Źródło finansowania
1.	Pomoc rodzinom wg stwierdzonych potrzeb (na podstawie diagnozy).	2015-2017	Gmina, GOPS	Liczba rodzin która została objęta pomocą.	Środki własne, środki zewnętrzne
2.	Pomoc rodzinom świadczona przez pracowników socjalnych (na podstawie ustawy o pomocy społecznej).	2015-2017	GOPS	Liczba świadczeń udzielonych rodzinom.	Środki własne, środki zewnętrzne
3.	Realizowanie programów profilaktycznych z zakresu dysfunkcji rodzin.	2015-2017	GOPS, Placówki oświatowe, GKRPA	Liczba zrealizowanych programów.	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne
4.	Organizowanie szkoleń, prelekcji, warsztatów, dla rodziców.	2015-2017	Placówki oświatowe, GOPS	Liczba zrealizowanych szkoleń prelekcji porad.	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne
5.	Indywidualne poradnictwo zawodowe, psychologiczne i pedagogiczne.	2015-2017	GOPS	Liczba porad.	Środki własne realizatorów zadania, środki zewnętrzne w tym EFS.
6.	Wsparcie pracowników instytucji wspierających rodzinę poprzez kursy, szkolenia, warsztaty.	2015-2017	GOPS, Placówki oświatowe	Liczba szkoleń, kursów, warsztatów Liczba uczestników.	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne
7.	Zapewnienie rodzinom usług asystenta rodziny.	2015-2017	GOPS,	Liczba etatów.	Środki własne realizatorów zadania, środki zewnętrzne w tym EFS.
8.	Zapewnienie asystentom rodziny możliwości rozwoju zawodowego	2015-2017	GOPS, Gmina	Liczba szkoleń, porad.	Środki własne realizatorów

	oraz poradnictwa wzmacniającego jego kompetencje oraz zapobieganie wypaleniu zawodowemu.				zadania, środki zewnętrzne w tym EFS.
9.	Analiza sytuacji rodzin, których dzieci zagrożone są umieszczeniem w pieczy zastępczej.	2015-2017	GOPS, Poradnia Psych.-Pedagog., Placówki oświatowe,	Liczba analizowanych rodzin	Środki własne
10.	Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka w rodzinie zagrożonej kryzysem.	2015-2017	GOPS, PCPR, Poradnia Psych.-Pedagog., Placówki oświatowe	Liczba monitorowanych rodzin	Środki własne, środki zewnętrzne
11.	Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne (w tym pomoc psychologiczna i prawną).	2015-2017	GOPS, PCPR, Poradnia Psych.-Pedagog., Placówki oświatowe	Liczba konsultacji Liczba udzielonych porad	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne
12.	Organizowanie grup wsparcia (w razie potrzeb).	2015-2017	GOPS	Liczba zorganizowanych grup wsparcia	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne
13.	Monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.	2015-2017	GOPS, Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej	Liczba monitorowanych rodzin	Środki własne,
14.	Organizacja wycieczek dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.	2015-2017	GOPS, GKRPA	Liczba zorganizowanych form wycieczek Liczba uczestników wycieczek	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne
15.	Finansowanie funkcjonowania rodzin wspierających (w razie potrzeby).	2015-2017	GOPS	Liczba rodzin wspierających	Środki własne realizatorów działania, dotacje

16.	Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej.	2015-2017	GOPS	Liczba umieszczonych dzieci	Środki własne realizatorów działania, dotacje
-----	---	-----------	------	-----------------------------	---

VIII. EFEKTY I REZULTATY PROGRAMU

W wyniku przeprowadzonych działań przewidywane jest osiągnięcie następujących efektów:

- poprawa sytuacji dziecka i rodziny,
- wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa rodziny i dziecka,
- zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka,
- poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.
- przeciwdziałanie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej,
- zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin celem zapobiegania powstawaniu sytuacji kryzysowych,
- poprawa i wzrost jakości w zakresie funkcjonowania rodziny,
- wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny i poprawnych relacji rodzinnych,
- umożliwienie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej powrotu do rodziny naturalnej poprzez przywrócenie jej prawidłowych funkcji,
- rozwój efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami realizującymi program wpięcia rodziny.

IX. ODBIORCY PROGRAMU

Odbiorcami Programu są:

- rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, będących niemożliwymi do przezwyciężenia w ramach własnych zasobów,
- dzieci i młodzież, którym rodzina nie zapewnia należytej opieki,
- przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dzieci i rodzin,
- rodziny z terenu gminy gotowe uzupełnić lub rozwinąć kompetencje opiekuńczo-wychowawcze.

X. REALIZATORZY PROGRAMU

Koordynatorem Programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowali przy współpracy z następującymi instytucjami:

- Urzędem Gminy w Kowali,
- Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym
- Policją,
- Placówkami oświatowymi i kulturalnymi,
- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zakładami Opieki Zdrowotnej,
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Radomiu,
- organizacjami pozarządowymi,
- Kościołem Katolickim.

XI. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Źródłem finansowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny są:

- budżet państwa;
- budżet gminy;
- inne źródła finansowania (np. środki z Unii Europejskiej).

XII. INSTYTUCJE ZAANGAZOWANE W REALIZACJĘ PROGRAMU

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowali,
- Urząd Gminy w Kowali,

- Gminny Zespół Interdyscyplinarny
- Instytucje i organizacje prowadzące działania na rzecz dziecka i rodziny,
- Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne w Radomiu,
- Szkoły z tereny gminy Kowala,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kowali,
- Policja,
- Kuratorzy Sądowi,

XIII. MONITORING I EWALUACJA

Ewaluacja ma na celu uzyskanie informacji, czy osiągnięto zakładane rezultaty oraz czy pozwoliły one oraz w jakim stopniu w realizacji celów Programu. Monitoring ma na celu uzyskanie informacji na temat realizacji planowanych w ramach programu działań w zakresie ich czasu realizacji, założeń, źródeł finansowania oraz przełożenia na osiągnięcie rezultatów programu.

W ramach procesu monitoringu i ewaluacji uzyskana zostanie informacja czy i w jakim obszarze program wymaga aktualizacji lub zmian postawionych celów.

Ewaluacja wg kryterium użyteczności oraz trwałości ma na celu uzyskanie informacji na temat zależności pomiędzy potrzebami rzeczywistymi, a rezultatami oraz efektami działań.

Przez cały okres realizacji programu prowadzony będzie monitoring i ewaluacja bieżąca. Wójt w terminie do dnia 31 marca każdego roku składa Radzie Gminy Kowala sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Kowala na lata 2015- 2017 oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadania.

Przewodniczący
Rady Gminy Kowala
Tadeusz Marczykowski
Tadeusz Marczykowski